

PREDLOG ZAKONA
O RATIFIKACIJI UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE CRNE GORE
I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O MEĐUSOBNIM ODNOSIMA U
OBLASTI UPRAVLJANJA VODAMA

("Službeni list CG", br. 1/08 od 10. januara 2008.)

Član 1

Ratifikuje se Ugovor između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama sačinjen i potpisan od strane predstavnika Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske, dana 04. septembra 2007. godine, u Zagrebu, na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori i hrvatskom jeziku.

Član 2

Tekst Ugovora u originalu, na crnogorskom jeziku, glasi:

UGOVOR
IZMEĐU VLADE REPUBLIKE CRNE GORE
I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O MEĐUSOBNIM ODNOSIMA U
OBLASTI UPRAVLJANJA VODAMA

Vlada Republike Crne Gore i Vlada Republike Hrvatske (u daljem tekstu: ugovorne strane),

rukovodeći se namjerom da razvijaju neposrednu i dugoročnu saradnju u oblasti upravljanja vodama od zajedničkog interesa,

želeći da doprinesu poboljšanju međusobnih ukupnih odnosa, kao i odnosa u regionu,

uzimajući u obzir nastojanje ugovornih strana da, tokom procesa pridruživanja Evropskoj uniji (u daljem tekstu: EU), harmonizuju svoje propise sa propisima EU u oblasti voda i životne sredine, posebno imajući u vidu odredbe Direktive 2000/60 Evropskog Parlamenta i Savjeta EU od 23. oktobra 2000. godine (Okvirna direktiva EU o vodama, u daljem tekstu: ODV),

polazeći od obaveze poštovanja i usklađenosti sa međunarodnim standardima i principima vodnog prava i životne sredine, utvrđenim: Konvencijom o zaštiti i održivom korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera (Helsinki, 1992.), Konvencijom o zaštiti Sredozemnog mora od zagađivanja (Barcelona, 1976.) i svim protokolima donijetim na osnovu te konvencije i drugim relevantnim međunarodnim sporazumima i drugim pravnim aktima,

uvažavajući nacionalno zakonodavstvo ugovornih strana,

dogovorile su se kako slijedi:

I. OPŠTE ODREDBE

Ciljevi Ugovora

Član 1

Polazeći od potrebe uspostavljanja cjelovitog upravljanja vodama od zajedničkog interesa, a u skladu sa međunarodno pravnim instrumentima u ovoj oblasti koji obavezuju ugovorne strane, a posebno ODV, cilj Ugovora je razmatranje i sporazumno rješavanje svih pitanja, uključujući radove i djelatnosti, u oblasti održivog upravljanja vodama i vodnim građevinama za koje su zbog uticaja na promjenu količine ili kvaliteta voda zainteresovane obije ili jedna od ugovornih strana.

Predmet Ugovora

Član 2

Odredbe ovog ugovora odnose se na vode od zajedničkog interesa, intervencije, vodne građevine, aktivnosti i događaje koji mogu, s vodoprivrednog stanovišta, imati uticaj na vode, vodne građevine i uređaje za korišćenje voda, a posebno na:

- 1) vodni bilans voda,
- 2) zaštitu i odbranu od štetnog dejstva voda,
- 3) uređivanje i održavanje vodotoka,
- 4) korišćenje voda od zajedničkog interesa i transport voda,
- 5) korišćenje i upravljanje zajedničkim vodnim građevinama,
- 6) zaštitu voda od zagađenja,
- 7) istraživanje uticaja intervencija vodoprivrednih zahvata na životnu sredinu,
- 8) razmjenu mišljenja, informacija i podataka, istraživanja, projektovanja, izvođenja i opažanja u vezi sa alinejom 1 do 7 ovog člana,
- 9) međusobno obavještanje, informisanje i konsultovanje i razmjenu iskustava i saradnju na regionalnim i drugim nivoima organizovanja i povezivanja u oblasti voda.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom ugovoru imaju sljedeće značenje:

1. „*održivo upravljanje vodama*“ je jedinstveno upravljanje površinskim i podzemnim vodnim resursima na način koji, srazmjerno prirodnim, hidrološkim i tehničkim mogućnostima, obezbjeđuje:
 - vodu u dovoljnim količinama i odgovarajućeg kvaliteta za očuvanje, zaštitu i poboljšanje akvatičnih eko-sistema, kao i kopnenih i močvarnih eko-sistema koji su direktno zavisni od akvatičnih eko-sistema,
 - vodu u dovoljnim količinama i odgovarajućeg kvaliteta za sve vidove korišćenja,
 - zaštitu od akcidentnog zagađenja,
 - zaštitu od štetnog dejstva voda,
 - rješavanje sukoba interesa u vezi sa različitim vidovima korišćenja voda, i
 - efikasnu kontrolu vodnog režima i vodnih građevina;
2. „*vode od zajedničkog interesa*“ su sve površinske i/ili podzemne vode, uključujući i vodotoke, koji su presječeni državnom granicom ili su na njihovim slivnim područjima (obuhvatajući i sliv Trebišnjice), kao i vode teritorijalnog mora, za koje su zbog uticaja na promjenu količine ili kvaliteta voda zainteresovane obije ili jedna od ugovornih strana;

3. „*prekogranični uticaj*“ je svaki uticaj izazvan promjenom vodnog režima koji je nastao ljudskom aktivnošću, ili kao posljedica prirodnog događaja na teritoriji jedne ugovorne strane, ili usljed intervencije jedne ugovorne strane na teritoriji druge države, koji može uticati na život i imovinu, bezbjednost objekata i životnu sredinu na teritoriji druge ugovorne strane, a koji se na bazi nivoa znanja dviju ugovornih strana može egzaktno iskazati;
4. „*intervencija*“ je svaka postojeća, započeta, planirana ili buduća aktivnost u vezi voda, koja može da uzrokuje prekogranični uticaj;
5. „*vodne građevine*“ su građevinski objekti ili skupovi takvih objekata, zajedno sa pripadajućim uređajima, koji čine tehničku, odnosno tehnološku cjelinu, a služe za integralno upravljanje vodama, uređenje voda i vodotoka, zaštitu od štetnog dejstva voda, zaštitu voda od zagađenja, obezbjeđivanje vode i stvaranje uslova za razne načine korišćenja i upotrebe voda;
6. „*akcidentno zagađenje*“ je zagađenje nastalo kao posljedica bilo koje aktivnosti ili događaja koji uključuju opasne materije i druge nepoželjne agense, a usljed koga nastaju direktne ili indirektno, neposredne ili odložene posljedice po zdravlje ili bezbjednost stanovništva, flore, faune, zemljišta, vazduha, vode, klime, pejzaža ili istorijskih spomenika i drugih građevina, ili interakciju više pomenutih faktora, kao i efekti na kulturnu baštinu ili društveno-ekonomske uslove, koji su rezultat pomenutih faktora;
7. „*stanje voda*“ je stanje nekog vodnog tijela određeno njegovim ekološkim ili hemijskim stanjem.

Osnovna načela

Član 4

Ugovorne strane će sarađivati na osnovama načela suverene jednakosti, teritorijalne cjelovitosti, uzajamnosti, zajedničke dobrobiti i u dobroj namjeri.

Sve intervencije i aktivnosti koje će ugovorne strane preduzimati u okviru ovog ugovora biće zasnovane na načelima prevencije, predostrožnosti, nenanošenja štete, realizacije principa „zagađivač plaća“, održivog privrednog razvoja i razumnog i pravičnog korišćenja voda.

Ugovorne strane će obezbijediti potpunu javnost u donošenju odluka koje se odnose na pitanja koja su predmet ovog ugovora.

Ugovorne strane će poštovati i djelovati u skladu sa međunarodnim sporazumima, standardima i direktivama EU, kao i nacionalnim zakonodavstvima.

II. MEĐUSOBNI ODNOSI

Načini saradnje

Član 5

Ugovorne strane će radi realizacije ovog ugovora sarađivati putem:

- 1) redovne i blagovremene razmjene potpunih i tačnih podataka i informacija o svim pitanjima koja su predmet ovog ugovora,
- 2) konsultovanja, usaglašavanja i aktivnog učešća u radu Stalne crnogorsko – hrvatske komisije za upravljanje vodama od zajedničkog interesa iz člana 16 ovog ugovora (u daljem tekstu: Komisija) i tijela formiranih u okviru Komisije,
- 3) aktivnog sprovođenja pravnih, organizacionih, institucionalnih, tehničkih, ekonomskih i drugih mjera potrebnih za primjenu ovog ugovora.

Detaljniji odnosi u ostvarivanju saradnje između ugovornih strana koji su predmet ovog ugovora biće uređeni aktima Komisije.

Korišćenje voda

Član 6

Ugovorne strane će, na osnovu bilansa voda od zajedničkog interesa, usaglašenih planova odnosno projekata, ranije izdatih vodoprivrednih akata i drugih relevantnih kriterijuma, obezbijediti pravično, razumno i održivo korišćenje raspoloživih količina voda.

Ugovorne strane će, po potrebi, posebnim aktima bliže utvrditi: relevantne faktore za pravično, razumno i održivo korišćenje voda od zajedničkog interesa, metodologiju za izradu njihovog bilansa, način mjerenja protoka i utvrđivanje raspoloživih količina voda i dr..

Zaštita voda

Član 7

Ugovorne strane će nastojati da spriječe pogoršanje i težiti poboljšavanju stanje voda od zajedničkog interesa.

Ugovorne strane će, po potrebi, dogovoriti da na osnovu zajednički usvojene metodologije bazirane na ODV, redovno ispituju kvalitet voda, kao i da na osnovu usaglašenih kriterijuma za kvalitet voda i metodologije za procjenu i određivanje rezultata ispitivanja, redovno zajednički procenjuju stanje i tendencije promjena stanja voda.

Ugovorne strane će preduzeti mjere za sprječavanje i otklanjanje posljedica akcidentnih zagađenja i smanjenje uvođenja, odnosno dospjevanja u vodu opasnih materija i nutrijenata iz tačkastih i difuznih izvora zagađenja. Ugovorne strane prihvataju listu opasnih materija iz ODV.

Ugovorne strane će se, prilikom izdavanja vodne dozvole i drugih vodnih akata za nove objekte ili rekonstrukciju postojećih objekata na području koje je predmet ovog ugovora, nastojati da primijene najbolju raspoloživu tehnologiju za prečišćavanje voda koje se ispuštaju u vode od zajedničkog interesa i poštuju zajednički usvojene granične vrijednosti parametara kvaliteta tih voda.

Ugovorne strane će uzeti u obzir odgovarajuće propise EU prilikom utvrđivanja graničnih vrijednosti parametara kvaliteta voda.

U slučaju pojave prekograničnog uticaja difuznih izvora zagađenja na kvalitet voda, ugovorne strane će preduzeti mjere radi smanjenja uticaja, odnosno njegove kontrole.

Ugovorne strane će, u okviru izrade strategija protiv zagađenja voda, uraditi procjene rizika za primarne opasne zagađujuće materije.

Ugovorne strane će se, u najkraćem mogućem roku, međusobno obavijestiti ukoliko se dogodi vanredno zagađenje voda koje može da ima za posledicu prekogranični uticaj, ili se taj uticaj sa velikom vjerovatnoćom može očekivati. Na molbu pogođene ugovorne strane, druga ugovorna strana će saradivati na smanjenju i otklanjanju posljedica.

Ugovorne strane će, po potrebi, radi smanjenja posljedica od vanrednih zagađenja od naftnih derivata ili drugih plivajućih zagađenja, preduzeti mjere za intervencije na ugroženim površinama voda od zajedničkog interesa.

Ugovorne strane će, po potrebi, saradnju u oblasti zaštite voda bliže regulisati posebnim aktom.

Zaštita od štetnog dejstva voda

Član 8

Ugovorne strane će preduzimati potrebne mjere radi zaštite od štetnog dejstva voda od zajedničkog interesa i neće izvoditi takve radove, niti jednostrano utvrđivati takve mjere, koje na teritoriji druge ugovorne strane mogu uzrokovati štetno dejstvo voda od prekograničnog uticaja.

Ugovorne strane mogu, po potrebi, posebnim aktom bliže urediti pitanja od značaja za zaštitu od štetnog dejstva voda.

Vodograđevinski objekti i radovi

Član 9

Ugovorne strane će, u skladu sa odredbama ovog ugovora:

- 1) zajednički održavati u dobrom stanju sve vodne građevine i uređaje, korita vodotoka i kanale koji su predmet ovog ugovora,
- 2) saglasno postupati u rukovanju i pogonu vodnih građevina i uređaja,
- 3) sporazumno obavljati na području jedne ili druge države promjenu postojećih ili izgradnju novih vodnih građevina i uređaja, kao i preduzimati nove radove i mjere koje bi mogle imati uticaj na režim voda od zajedničkog interesa, i
- 4) usaglasiti sve planske radnje, koje će se preduzeti na području jedne ugovorne strane, a koje mogu uticati na održivo upravljanje vodama druge ugovorne strane, izdavanjem prethodnog vodoprivrednog akta (vodoprivredni uslovi, vodoprivredna saglasnost, vodoprivredna dozvola i druga odgovarajuća akta) one ugovorne strane na čijem se prostoru očekuje uticaj.

Za izgradnju, korišćenje i održavanje pojedinih značajnijih vodograđevinskih objekata ugovorne strane mogu zaključiti poseban ugovor.

Komisija iz člana 16 ovog ugovora formiraće posebnu potkomisiju (član 18 ovog ugovora) koja će se baviti isključivo pitanjima korišćenja i održavanja međunarodnog infrastrukturnog objekta za transport vode, cjevovoda Plat – Herceg Novi na dijelu trase koja prolazi državnom teritorijom Republike Hrvatske (u daljem tekstu: cjevovod Plat – Herceg Novi). Ugovorne strane u ovu potkomisiju biraju po dva člana.

Monitoring, razmjena i analiza podataka i informacija

Član 10

Ugovorne strane će obezbijediti odgovarajući monitoring radi ocjene kvantiteta, kvaliteta i stanja voda. Ugovorne strane će utvrditi i način razmjene i obim potrebnih informacija o hidrogeologiji, vodozahvatima i ispustima, o režimu rada, pogonu i stanju vodnih građevina, kao i drugih informacija potrebnih za upoznavanje, prevenciju, ocjenu i otklanjanje prekograničnih uticaja.

Ugovorne strane će, pored razmjene podataka koje sakupljaju na sopstvenim mrežama za monitoring, po potrebi uvesti i zajednički usaglašene planirane radnje za monitoring količina i/ili stanja voda na teritoriji koja je predmet ovog ugovora, koje će se koristiti i radi uzbunjivanja u slučaju nastanka opasnih pojava.

Realizacija projekata uz međunarodnu pomoć

Član 11

Odredbe ovog ugovora primjenjivaće se i u realizaciji projekata uz pomoć međunarodnih organizacija ili inostranog kredita, a u odnosima koji čine predmet ovog ugovora.

Saradnja sa susjednim državama

Član 12

Ugovorne strane će nastojati da koordinisano unapređuju saradnju sa drugim, a posebno susjednim, državama i po potrebi će tu saradnju zajednički ugovorno regulisati, uz uvažavanje obaveza prihvaćenih ovim ugovorom.

Odgovornost za štete od prekograničnih uticaja

Član 13

Ugovorne strane će, po potrebi, u skladu sa međunarodnim pravom, posebnim aktom utvrditi relevantna načela i postupke koji će se primjenjivati prilikom utvrđivanja šteta od prekograničnih uticaja, odgovornosti za nastanak šteta i naknadu šteta.

Staranje o geodetskim osnovnim tačkama

Član 14

Ugovorne strane će, svaka na svojoj državnoj teritoriji i o svom trošku, čuvati, održavati, po potrebi dopunjavati i obnavljati osnovne geodetske tačke, kilometarske i hektometarske znakove i vodomjere, koji se koriste pri izvođenju i održavanju vodnih građevina i obavljanju vodnih djelatnosti na vodama od zajedničkog interesa. Ugovorne strane će podatke o ovim tačkama staviti na korišćenje i raspolaganje drugoj ugovornoj strani.

Informisanje i konsultovanje javnosti

Član 15

Ugovorne strane će podržavati aktivno uključivanje svih zainteresovanih subjekata u aktivnosti koje su od značaja za sprovođenje ovog ugovora, posebno u izradi, preispitivanju i ažuriranju planova ili projekata koji se odnose na upravljanje vodama.

III. STALNA CNOGORSKO – HRVATSKA KOMISIJA ZA UPRAVLJANJE VODAMA OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

Osnivanje i sastav

Član 16

Ugovorne strane će, radi ostvarivanja saradnje u skladu sa odredbama ovog ugovora, osnovati Stalnu crnogorsko – hrvatsku komisiju za upravljanje vodama od zajedničkog interesa.

Komisija se sastoji od šest članova. Svaka ugovorna strana imenuje po tri člana Komisije: predsjednika, zamjenika i sekretara. Ugovorne strane mogu imenovati zamjenike članova Komisije.

Ugovorne strane će se o imenovanju članova Komisije i njihovih zamjenika obavijestiti diplomatskim putem. Na isti način ugovorna strane će se obavijestiti i o prestanku dužnosti imenovanih lica i novim imenovanjima, u najkraćem roku.

Zadaci i djelokrug rada Komisije

Član 17

Nadležnosti, zadaci i djelokrug Komisije utvrđuje se, u skladu sa ovim ugovorom, Poslovníkom Stalne crnogorsko – hrvatske komisije za upravljanje vodama od zajedničkog interesa koji će Komisija donijeti na prvom zasijedanju.

Član 18

Komisija, u skladu s potrebama, formira stalne potkomisije, ad hoc potkomisije i ekspertske grupe, a može da angažuje i pojedine eksperte, za pojedina pitanja i izradu predloga za njihovo rješavanje, odnosno za usaglašavanje i izvršenje zadataka od zajedničkog interesa.

Član 19

Komisija svoje odluke donosi jednoglasno.

Komisija o zasijedanju priprema zapisnik, na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori i hrvatskom jeziku, kojeg odobravaju ugovorne strane.

Javnost rada Komisije

Član 20

Komisija će o svom radu redovno, blagovremeno i potpuno obavještavati javnost.

U cilju ostvarivanja javnosti rada, ugovorne strane će obezbijediti uslove za učešće javnosti u radu Komisije i realizaciju usvojenih odluka.

IV. TROŠKOVI

Troškovi rada Komisije

Član 21

Troškove organizovanja i održavanja zasijedanja Komisije, sastanaka potkomisija, odnosno sastanaka stručnjaka, snosi ona ugovorna strana na čijoj državnoj teritoriji se sastanak održava. Troškove za učešće predstavnika na zasijedanju Komisije i druge sastanke snosi svaka ugovorna strana za sebe.

Drugi troškovi

Član 22

Ugovorne strane će sporazumno utvrditi troškove, podjelu troškova i način plaćanja održavanja i rada postojećih, kao i planiranja, projektovanja i izgradnje budućih objekata, postrojenja i vodnih građevina koji su od zajedničkog interesa, bez obzira na čijoj državnoj teritoriji se nalaze, kao i drugih aktivnosti koje su vezane za realizaciju ovog ugovora.

Troškove koji nastaju u vezi sa planiranjem, projektovanjem, izgradnjom, održavanjem i pogonom objekata, postrojenja i vodnih građevina, koji se nalaze na državnoj teritoriji jedne ugovorne strane, a služe interesima druge ugovorne strane, snosiće u cjelini zainteresovana ugovorna strana.

Troškove saniranja akcidentnog zagađenja snosi ugovorna strana koja je odgovorna za njegov nastanak.

Finansijska i poreska pitanja koja proisteknu iz realizacije ovog ugovora, regulisaće se uz poštovanje važeće pravne regulative ugovornih strana.

U slučaju da ugovorne strane imaju potrebu i mogućnost da dio troškova potrebnih za realizaciju odredbi ovog ugovora pokriju korišćenjem međunarodnih finansijskih sredstava, ugovorne strane će usaglašeno djelovati i sarađivaće u obezbjeđenju finansijske pomoći i realizaciji projekata.

Finanijska pitanja, vezana za primjenu ovog ugovora, koja u prethodnim stavovima ovog člana, drugim djelovima ovog ugovora i u pripadajućim aktima nijesu regulisana, ugovorne strane će rješavati sporazumno.

V. CARINSKE ODREDBE

Član 23

Građevinski materijal, potrošni materijal, mašine, pogonsko gorivo i ostala sredstva koja su potrebna za izvođenje radova, a koja se u vezi izvršenja obaveza iz ovog ugovora uvoze i prenose sa državne teritorije jedne ugovorne strane na državnu teritoriju druge ugovorne strane, oslobođena su svih uvoznih i izvoznih dažbina.

Roba iz stava 1 ovog člana, koja se ne koristi u skladu s obavezama iz ovog ugovora vraća se u roku koji odredi nadležni carinski organ. Pri tome nije potrebno položiti garancije za propisane dažbine. Za sredstva koja se do određenog roka ne vrate, obračunava se i naplaćuje carina.

Ugovorne strane se obavezuju da će pojednostaviti carinski postupak za prenos građevinskog materijala, potrošnog materijala, mašina, pogonskog goriva i ostalih sredstava koja su oslobođena carine, uvijek kada je to moguće u skladu sa nacionalnim carinskim propisima.

Za izvršenje ovog člana nadležni organi ugovornih strana mogu, po potrebi, zaključiti poseban ugovor.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Posebni ugovori

Član 24

Potkomisija iz člana 9 stav 3 ovog ugovora dužna je da u roku od 60 dana od dana formiranja pripremi poslovnik o svom radu i Ugovor o obavezama ugovornih strana u dijelu korišćenja i održavanja cjevovoda Plat – Herceg Novi u skladu sa članom 9 stav 2 ovog ugovora.

Rješavanje sporova

Član 25

Ugovorne strane će nastojati da se sve nejasnoće u tumačenju i primjeni ovog ugovora i eventualni sporovi koji iz toga proisteknu rješavaju u okviru Komisije.

Pitanja o kojima se na nivou Komisije ne postigne saglasnost, rješavaće ugovorne strane.

Ako ugovorne strane ne uspiju da riješe spor oko tumačenja ili primjene ovog ugovora, svaka ugovorna strana može predložiti postupak rješavanja spora arbitražom, u skladu sa članom 22 i Aneksom 4 Konvencije o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera (Helsinki, 1992. godine).

*Stupanje na snagu***Član 26**

Ovaj ugovor stupa na snagu tridesetog dana od datuma prijema pisanog obavještenja o ispunjavanju uslova za stupanje na snagu ovog ugovora u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom ugovornih strana.

Ugovorne strane će se obavijestiti diplomatskim putem da su ispunjeni svi uslovi iz stava 1 ovog člana.

*Trajanje, izmjena i otkaz***Član 27**

Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.

Svaka ugovorna strana može predložiti izmjene ovog ugovora. Izmjene stupaju na snagu na način utvrđen u članu 26 ovog ugovora.

Svaka ugovorna strana može otkazati ovaj ugovor. Ovaj ugovor prestaje da važi po isteku godinu dana od datuma prijema pisanog obavještenja o otkazu diplomatskim putem.

Sačinjeno u Zagrebu dana 4. sepembra 2007. godine u po dva originalna primjerka na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori i hrvatskom jeziku, pri čemu su oba teksta vjerodostojna.

ZA VLADU
REPUBLIKE CRNE GORE

Mr Milutin Simović, s.r.
ministar poljoprivrede
šumarstva i vodoprivrede

ZA VLADU
REPUBLIKE HRVATSKE

Petar Čobanković, s.r.
ministar poljoprivrede, šumarstva
i vodnog gospodarstva

Član 3

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti, vrše ministarstva nadležna za poslove voda, zdravlja, zaštite životne sredine, pomorstva i nadležni organ lokalne uprave.

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Crne Gore».

O B R A Z L O Ž E N J E

I – USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o ratifikaciji Ugovora između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, sadržan je u odredbi člana 82 tačka 2 u vezi sa članom 16 tačka 5 Ustava Crne Gore prema kojima Skupština Crne Gore donosi zakone kojima se, u skladu sa Ustavom, uređuju (druga) pitanja od interesa za Crnu Goru, a za ratifikaciju predmetnog ugovora u odredbi člana 82 tačka 17 Ustava, prema kojoj Skupština potvrđuje međunarodne ugovore.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Bilateralni odnosi između Crne Gore i njenih susjednih zemalja su u stalnom usponu, čime se stvara povoljan politički ambijent za svestrani razvoj međusobne saradnje.

Ako se zna da upravljanje vodama obuhvata djelatnosti i mjere koje se preduzimaju radi održavanja i unaprjeđivanja režima voda, u cilju: obezbjeđenja potrebnih količina vode propisanog kvaliteta za pojedine namjene, zaštite voda od zagađivanja i zaštite od štetnog dejstva voda, to međusobno uređivanje i ovih pitanja - za vode od zajedničkog interesa odnosno prekogranične vode - zavređuje punu pažnju i urgentno rješavanje. Ovo tim prije, kada se imaju u vidu kako tekuće tako i razvojne potrebe Crne Gore u ovoj oblasti.

Ugovor ili sporazum o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama predstavlja krovni pravni dokument (instrumet) bez koga nema dugoročnog rješavanja pitanja između država iz domena upravljanja vodama.

U vrijeme trajanja bivše SFRJ, pravni osnov za uređivanje odnosa iz oblasti upravljanja vodama, između država nastalih njenim raspadom, bio je sadržan u zakonima te države: Osnovnom zakonu o vodama, iz 1965.godine i Zakonu o osnovama režima voda od interesa za dvije ili više republika odnosno autonomnih pokrajina i o međudržavnim vodama, iz 1974.godine, a kada je riječ o Srbiji i Crnoj Gori i u Zakonu o režimu voda, iz 1998. godine.

Prva dva zakona, u osnovi, upućivala su na sporazum između republika kada se radi o potrebi za izgradnjom novih ili rekonstrukcijom postojećih vodoprivrednih i drugih objekata na međurepubličkom vodotoku koji mogu da prouzrokuju promjene u prirodnom ili vještački uspostavljenom režimu voda u drugoj nizvodnoj ili uzvodnoj republici ili na koje utiče režim voda. U svakom slučaju, tim zakonima je bilo predviđeno da izgradnji ili rekonstrukciji tih objekata prethodi vodoprivredna saglasnost, a njihovoj upotrebi vodoprivredna dozvola, koje se daju uz prethodnu saglasnost nadležnog organa republike na čiji režim voda može uticati predviđena izgradnja objekata ili postrojenja. S tim u vezi, predviđena je bila i obaveza zaključivanja međusobnog sporazuma odnosno dogovora, pa čak i sporazumnog utvrđivanja vodoprivredne osnove i režima voda za međurepublički vodotok. Realizacija ove ideje, u suštini, bio je i Dogovor o korišćenju hidroenergetskog i vodoprivrednog potencijala slivova rijeka Drine i Morače, zaključen

između republika: Srbije, BiH i Crne Gore, 1984. godine, a koji je, međutim, Odlukom Saveznog ustavnog suda SFRJ, iz 1987. godine, zbog njegove suprotnosti sa Konvencijom o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine, kao saveznom zakonu (Konvencija je ratifikovana 1974. godine), stavljen van snage.

Kako su raspadom SFRJ, a potom i SRJ, odnosno državne zajednice Srbija i Crna Gora, svi navedeni zakoni prestali da važe, zaključivanje odnosnog ugovora odnosno sporazuma javlja se kao nužan pravni instrument za uređivanje međusobnih odnosa, između bivših članica tih državnih zajednica, u predmetnoj oblasti.

Iz crnogorske, kao i uporedne, pravne prakse proizilazi da se takvim sporazumom odnosno ugovorom postavljaju temelji za integralno, kontinuirano i dugoročno uređivanje pitanja od značaja za upravljanje vodama od zajedničkog interesa odnosno prekograničnog uticaja, a na principima saradnje, ravnopravnosti i međusobnog uvažavanja, u ostvarivanju i zadovoljavanju, kako pojedinačnih, tako i zajedničkih prava i interesa. Samim tim zaključivanje tih ugovora odnosno sporazuma treba da omogući cjelovito i pravično rješavanje kako aktuelnih tako i budućih pitanja od zajedničkog interesa, a koja se odnose na oblast voda.

Iz navedenog proizilazi i obaveza zaključivanja odnosnog ugovora ili sporazuma i sa Republikom Hrvatskom. Razlozi za to su korišćenje i zaštita voda od zajedničkog interesa, a prije svega voda sliva rijeke Trebišnjice, uključujući korišćenje i održavanje međunarodnog infrastrukturnog objekta za transport vode (cjevovoda) Plat – Herceg Novi, na dijelu trase koji prolazi teritorijom Republike Hrvatske, zatim manjih vodotoka presječenih graničnom linijom i voda teritorijalnog mora.

Višegodišnji problemi u vodosnabdijevanju Herceg Novog sa vodostana Plat i razgovori crnogorske i hrvatske strane na tu temu, ukazali su na potrebu zaključivanja odnosnog ugovora. Tim povodom, dakle, na osnovu prethodno utvrđene Platforme na Vladi Republike Crne Gore, još u toku prethodne godine odnosni ugovor je usaglašen, na ekspertskom nivou. Sa usvajanjem ugovora na vladama ugovornih strana čekala se hrvatska strana da bi se uslovi za njegovo potpisivanje stekli 04. septembra 2007. godine, u Zagrebu. Za stupanje na snagu tog ugovora neophodna je njegova prethodna ratifikacija, a što, dakle čini i osnovni razlog za donošenje predloženog zakona.

III – OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Član 1 predviđa ratifikaciju Ugovora između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, sačinjenog i potpisanog u Zagrebu 04. septembra 2007. godine, u originalu na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori i hrvatskom jeziku.

Član 2 sadrži tekst Ugovora između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Republici Crnoj Gori.

Član 3 definiše da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti, vrše ministarstva nadležna za poslove voda, zdravlja, zaštite životne sredine i nadležni organ lokalne uprave.

Član 4 propisuje da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Republike Crne Gore».

IV – ANALIZA UTICAJA RATIFIKACIJE UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O MEĐUSOBNIM ODNOSIMA U OBLASTI UPRAVLJANJA VODAMA NA NACIONALNO ZAKONODAVSTVO CRNE GORE

Krupne geopolitičke promjene na prostoru bivše SFRJ uslovile su obaveze novoosnovanih država da sporazumno, na osnovama suverene jednakosti, teritorijalnog integriteta, uzajamnosti, zajedničke dobrobiti i u dobroj vjeri, urede svoje međusobne odnose.

Uređivanje ovih odnosa proizilazi iz atributa ovih država kao nezavisnih međunarodno - pravnih subjekata i ima svoje utemeljenje kako u međunarodnom tako i u unutrašnjem pravu. Ovo se svakako odnosi i na saradnju i u oblasti upravljanja prekograničnim vodama, kao veoma zahtjevnoj i složenoj oblasti za sveukupni privredni i društveni razvoj.

Kada je u pitanju međunarodno pravo, obaveza saradnje između država, pa prema tome i susjednih zemalja, generalno uzevši, proizilazi počev od Povelje Ujedinjenih nacija, kao univerzalnog međunarodno-pravnog dokumenta i osnovnog instrumenta OUN, prema kojoj su narodi i države dužni da međusobne odnose zasnivaju na načelu dobrog susjedstva, koje podrazumijeva saradnju i nenanošenje štete drugoj državi bilo činjenjem ili nečinjenjem, a kada je u pitanju predmet Ugovora iz brojnih međunarodnih akata (konvencija, preporuka, deklaracija, povelja i sl.), koji se odnose na vode ili zaštitu životne sredine. Od tih akata Crna Gora odnosno SFRJ i SRJ, kao njeni pravni prethodnici, ratifikovali su samo manji broj, što ne umanjuje njihov značaj. Ovo prvenstveno iz razloga što pravila iz tih akata predstavljaju međunarodni standard ili dobru pravnu praksu, koja kao takva poprima karakter međunarodnog običajnog prava. Osim toga, s obzirom da članstvo u Evropskoj uniji pretpostavlja i harmonizaciju unutrašnjeg zakonodavstva sa pravom Evropske unije, neki od tih akata se i za Crnu Goru i njene susjede, s obzirom na njihovo opredjeljenje za pristupanje Evropskoj uniji i po tom osnovu pojavljuju kao obavezujući u svim budućim međusobnim sporazumima.

U najznačajnije međunarodne akte za upravljanje prekograničnim vodama svakako spadaju: Direktiva Evropskog parlamenta i vijeća 2000/60/EC, Helsinška pravila o korišćenju voda međunarodnih rijeka, Konvencija o pravu neplovidbenih korišćenja međunarodnih vodotoka i Konvencija o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera.

Direktivu Evropskog parlamenta i vijeća 2000/60/EC, polularno nazvanu Okvirna direktiva o vodama Evropske unije (Okvirna direktiva), Evropska unija je usvojila, u Luksemburgu, 2000-te godine, radi uspostavljanja okvira za djelovanje Unije u oblasti politike kopnenih površinskih voda, trenzitnih (bočatnih) voda, obalnih morskih voda i podzemnih voda. S obzirom na cilj donošenja, ona se javlja kao bazni dokument u oblasti upravljanja vodama. Tretirajući vodne potencijale kao temelj održivog razvoja u XXI vijeku i s obzirom na njenu dugoročnu viziju, Okvirna direktiva ima izvanredan politički, ekonomski i socijalni značaj.

Polazeći od ciljeva, odnosno razloga njenog donošenja, Okvirnom direktivom su u normativnom smislu uređena sva pitanja od značaja za njihovo ostvarivanje, stvarajući uslove da se, po prvi put, izvrši unifikacija javnopravnog režima u ovoj oblasti, a time i preduslovi za usaglašenu aktivnost zemalja članica Unije. Sa stanovišta sprovođenja Okvirne direktive, vodno tijelo se po prvi put definiše kao ključno za tipologiju, referentne uslove, klasifikaciju i praćenje stanja voda.

U oblasti planiranja od posebnog značaja je obaveza donošenja planova upravljanja rječnim slivom kao osnovnom jedinicom za upravljanje vodama. Tu su i druge odredbe kojima se uređuje način izrade tih planova, učešće javnosti i na kraju obaveza donošenja programa mjera, kojim se utvrđuju, naročito: mjere koje se odnose na zaštitu voda, mjere koje se odnose na uređenje voda i vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda, uključujući i prioritete njihove realizacije.

Od posebnog značaja za upravljanje prekograničnim vodama može biti i odredba kojom se predviđa da država članica o spornom pitanju koje ima uticaj na upravljanje njenim vodama, a koje ona sama ne može riješiti, treba da izvijesti Komisiju ili bilo koju drugu zainteresovanu državu članicu i može da sačini preporuku za razrješenje tog spornog pitanja, a da je Komisija dužna da državi članici odgovori na svaki izvještaj ili preporuku u roku od šest mjeseci.

Helsinška pravila o korišćenju voda međunarodnih rijeka, kao rezultat višegodišnjeg rada, podstaknutog nerazvijenošću međunarodnog vodnog prava, složenošću problema i sve većom oskudicom vode, usvojilo je Svjetsko udruženje za međunarodno pravo u Helsinkiju, 1966. godine. U međuvremenu, Udruženje je usvojilo više dopunskih pravila, ali sa obrazloženjem da se radi o smjernicama za primjenu Helsinških pravila iz 1966. godine. Usvojeni kao kompromis između veoma različitih gledišta, Helsinška pravila su ubrzo široko prihvaćena kao pravo, poprimajući karakter međunarodnog običajnog prava.

Neprocjenjivi značaj Helsinških pravila ogleda se u ustanovljenju principa razumnog i pravičnog korišćenja voda, kao opšteg pravnog pravila za određivanje prava i obaveza država u međunarodnom slivnom području. Ovaj princip u korisnim upotrebama međunarodnog slivnog područja je najbolje prilagođen za postizanje racionalnog upravljanja vodama.

Predviđajući obavezu primjene principa razumnog i pravičnog korišćenja voda na sva prava i obaveze država ustanovljenih Helsinškim pravilima, ustanovljena su i pravila koja se odnose na: zagađenje, plovidbu, transport drveta vodom, zaštitu od poplava, zaštitu vodnih resursa i vodnih instalacija za vrijeme oružanih sukoba, administraciju međunarodnih vodnih resursa, pravna sredstava i postupke za sprečavanje i rješavanje sporova.

Helsinška pravila obavezuju države u slivu na saradnju u duhu dobre vjere i dobrosusjedstva po pitanjima koja se odnose na vode u slivu, a samim tim predstavljaju i smjernice za pregovarače budućih sporazuma o vodama.

Konvenciju o pravu neplovidbenih korišćenja međunarodnih vodotoka (Konvenciju o vodama) Ujedinjene nacije usvojile su u Njujorku, 1997. godine. Svrha Konvencije je da polazeći od neplovidbenog korišćenja međunarodnih vodotoka, potrebe za uspješnom kodifikacijom pravila međunarodnog prava koja se odnose na to pitanje, za primjenu principa utemeljenih u čl. 1 i 2 Povelje Ujedinjenih nacija, ustanovi okvir kojim će se obezbijediti korišćenje, razvoj, očuvanje, upravljanje i zaštita međunarodnih vodotoka i unaprjeđenje njihovog optimalnog i održivog korišćenja za postojeće i buduće generacije.

Korišćenje vode u Konvenciji zasnovano je na opštim principima: pravičnog i razumnog korišćenja i učešća, obaveze neprozrokovanja značajnije štete, opšte obaveze saradnje, redovne razmjene podataka i informacija i veze između različitih vrsta korišćenja. To znači da je i ovdje opšteprihvaćen princip pravičnog i razumnog korišćenja ustanovljen Helsinškim pravilima, s tim što je dograđen principom obaveze neprozrokovanja značajnije štete, propisujući obaveze država na preduzimanju odgovarajućih mjera u tom slučaju uz konsultaciju sa pogodnom državom.

Pored navedenih principa, Konvencijom su posebno utvrđene obaveze države koje se odnose na planirane mjere, odnosno obaveze koje se odnose na razmjenu informacija, konsultacije i pregovore između te i zainteresovanih država, a prije realizacije planiranih mjera. Nadalje, Konvencija sadrži odredbe o zaštiti, očuvanju i upravljanju međunarodnim vodotokom, štetnim stanjima i vanrednim situacijama, kao i razne druge odredbe od značaja za korišćenje i zaštitu međunarodnih vodotoka, uključujući i odredbe o načinu rješavanja sporova.

Konvenciju o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotokova i međunarodnih jezera, Evropska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu, usvojila je u Helsinkiju, 1992. godine. Ona po svom sadržaju predstavlja veoma značajan regionalni međunarodni ugovor, u ovoj oblasti.

Ističući da se saradnja između zemalja u oblasti zaštite i korišćenja prekograničnim vodama mora prioritetno sprovesti kroz zaključivanje sporazuma između priobalnih zemalja, tamo gdje on nije postojao, Konvencijom se ustanovljavaju obaveze od značaja za prevenciju, suzbijanje i redukciju prekograničnog zagađenja, obezbjeđenje održivog gazdovanja vodama, očuvanje vodenih

potencijala i zaštitu životne sredine i s tim u vezi bilateralnu i multilateralnu saradnju, konsultacije, monitoring i dr.

Od ostale međunarodne regulative od značaja za upravljanje prekograničnim vodama treba istaći:

- Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora od zagađivanja (Barcelona, 1976.) i sve protokole donijete na osnovu te konvencije;
- Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti (Rio de Žaneiro, 1992.);
- Konvenciju o prekograničnim efektima industrijskih udesa (Helsinki, 1992.);
- Konvenciju o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontestu (Epsa, 1992.);
- Konvenciju o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972.);
- Preporuku o zaštiti ljepote i karaktera pejzaža i predjela (Generalna konferencija UNESCO-a, 1962.);
- Preporuku o zaštiti na nacionalnom planu kulturnog i prirodnog nasljeđa (Generalna konferencija UNESCO-a, 1995.);
- Konvenciju o saradnji na zaštiti i održivoj upotrebi rijeke Dunav (Sofija, 1994.);
- Deklaraciju o saradnji u oblasti zaštite životne sredine među zemljama Jadransko – Jonsko inivcijative.

U relevantne propise zainteresovanih strana, od značaja za predmetnu problematiku, prije svega spadaju propisi koji se odnose na vode, morsko dobro, životnu sredinu, uređenje prostora, energetiku i dr.

Od tih propisa, sa stanovišta upravljanja vodama, uključujući i prekogranične, ključni je Zakon o vodama ("Sl. list RCG", br. 27/07), u cjelini. No, ipak, kada je u pitanju međunarodna saradnja iz tog zakona posebno treba istaći odredbu člana 157 stav 1 kojom je propisano da se potrebe i interesi Republike u oblasti upravljanja prekograničnim vodnim resursima na slivovima utvrđenim tim zakonom ostvaruju međunarodnom saradnjom.

Polazeći od navedenih relevantnih pravnih akata, potreba i interesa u ovoj oblasti, kao i uporedne prakse, odnosni ugovor (čija se ratifikacija predlaže) je koncipiran tako da sadrži:

- Uvod odnosno preambulu;
- Opšte odredbe, a u tom okviru: cilj ugovora, predmet ugovora, značenje izraza i osnovna načela;
- Međusobne odnose - obaveze, a u tom okviru: načine saradnje; korišćenje voda; zaštitu voda; zaštitu od štetnog dejstva voda; vodograđevinske objekte i radove; monitoring, razmjenu i analizu podataka i informacija; realizaciju projekata uz međunarodnu pomoć; saradnju sa susjednim državama; odgovornost za štete od prekograničnih uticaja; staranje o geodetskim osnovnim tačkama; informisanje i konsultovanje javnosti;
- Stalnu Crnogorsko - hrvatsku komisiju za upravljanje vodama od zajedničkog interesa, a u tom okviru: osnivanje i sastav; zadatke i djelokrug rada Komisije; i javnost rada Komisije;
- Troškove, a u tom okviru: troškove rada Komisije; i drugi troškovi;
- Carinske odredbe;
- Prelazne i završne odredbe, a u tom okviru: posebne ugovore; rješavanje sporova; stupanje na snagu; trajanje, izmjene i otkaz; konstataciju o načinu i mjestu sačinjavanja Ugovora; i na kraju potpis ovlašćenih ministara ugovornih strana.

Iz Ugovora proizilazi da istim ugovorne strane - Vlada Republike Crne Gore i Vlada Republike Hrvatske - rukovodeći se namjerom da razvijaju neposrednu i dugoročnu saradnju u oblasti upravljanja vodama od zajedničkog interesa, želeći da doprinesu poboljšanju međusobnih ukupnih odnosa, kao i odnosa u regionu, uzimajući u obzir nastojanje ugovornih strana da, tokom procesa pridruživanja Evropskoj uniji harmonizuju svoje propise sa propisima EU u oblasti voda i životne sredine, posebno imajući u vidu odredbe Direktive 2000/60 Evropskog Parlamenta i Savjeta EU (Okvirna direktiva o vodama), polazeći od obaveze poštovanja i usklađenosti sa međunarodnim standardima i principima vodnog prava i životne sredine, utvrđenim: Konvencijom o zaštiti i

održivom korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera (Helsinki, 1992.), Konvencijom o zaštiti Sredozemnog mora od zagađivanja (Barcelona, 1976.) i svim protokolima donijetim na osnovu te konvencije i drugim relevantnim međunarodnim sporazumima i drugim pravnim aktima, uvažavajući nacionalno zakonodavstvo ugovornih strana, dogovorno uređuju međusobne odnose u oblasti upravljanja vodama.

Osnovna rješenja u Ugovoru, u najkraćem, sadržana su u sljedećim određenjima:

Cilj Ugovora je, polazeći od potrebe uspostavljanja cjelovitog upravljanja vodama od zajedničkog interesa, a u skladu sa međunarodno pravnim instrumentima u ovoj oblasti koji obavezuju ugovorne strane, a posebno Okvirne direktive o vodama, razmatranje i sporazumno rješavanje svih pitanja, uključujući radove i djelatnosti, u oblasti održivog upravljanja vodama i vodnim građevinama za koje su zbog uticaja na promjenu količine ili kvaliteta voda zainteresovane obje ili jedna od ugovornih strana.

Predmet Ugovora su vode od zajedničkog interesa, intervencije, vodne građevine, aktivnosti i događaji koji mogu, s vodoprivrednog stanovišta, imati uticaj na vode, vodne građevine i uređaje za korišćenje voda, a posebno na: vodni bilans voda, zaštitu i odbranu od štetnog dejstva voda, uređivanje i održavanje vodotoka, korišćenje voda od zajedničkog interesa i transport voda, korišćenje i upravljanje zajedničkim vodnim građevinama, zaštitu voda od zagađenja, istraživanje uticaja intervencija vodoprivrednih zahvata na životnu sredinu, razmjenu mišljenja, informacija i podataka, istraživanja, projektovanja, izvođenja i opažanja, međusobno obavještanje, informisanje i konsultovanje i razmjenu iskustava i saradnju na regionalnim i drugim nivoima organizovanja i povezivanja u oblasti voda.

Osnovna načela na kojima se zasniva Ugovor, kao i njegova buduća realizacija, su: da ugovorne strane saraduju na osnovama načela suverene jednakosti, teritorijalne cjelovitosti, uzajamnosti, zajedničke dobrobiti i u dobroj namjeri; da sve intervencije i aktivnosti koje ugovorne strane preduzimaju u okviru ovog ugovora moraju biti zasnovane na načelima prevencije, predostrožnosti, nenanošenja štete, realizacije principa „zagađivač plaća“, održivog privrednog razvoja i razumnog i pravičnog korišćenja voda; da ugovorne strane obezbijede potpunu javnost u donošenju odluka koje se odnose na pitanja koja su predmet ovog ugovora; i da su ugovorne strane dužne poštovati i djelovati u skladu sa međunarodnim sporazumima, standardima i direktivama EU, kao i nacionalnim zakonodavstvima.

U cilju realizacije ovog ugovora, ugovorne strane će saradivati putem: redovne i blagovremene razmjene potpunih i tačnih podataka i informacija o svim pitanjima koja su predmet tog ugovora; konsultovanja, usaglašavanja i aktivnog učešća u radu Stalne crnogorsko – hrvatske komisije za upravljanje vodama od zajedničkog interesa (koja se osniva po tom ugovoru) i tijela formiranih u okviru Komisije; i aktivnog sprovođenja pravnih, organizacionih, institucionalnih, tehničkih, ekonomskih i drugih mjera potrebnih za primjenu tog ugovora.

U dijelu korišćenja voda, ugovorne strane će, na osnovu bilansa voda od zajedničkog interesa, usaglašanih planova odnosno projekata, ranije izdatih vodoprivrednih akata i drugih relevantnih kriterijuma, obezbijediti pravično, razumno i održivo korišćenje raspoloživih količina voda. Takođe je predviđeno da će ugovorne strane, po potrebi, posebnim aktima bliže utvrditi: relevantne faktore za pravično, razumno i održivo korišćenje voda od zajedničkog interesa, metodologiju za izradu njihovog bilansa, način mjerenja protoka i utvrđivanje raspoloživih količina voda i dr. Iz navedenih određenja, dakle, proizilazi da su u Ugovoru našli svoje mjesto principi pravičnog, razumnog i održivog korišćenje voda od zajedničkog interesa, kao opšteprihvaćeni principi međunarodnog prava.

U dijelu zaštite voda, ugovorne strane će nastojati da spriječe pogoršanje i težiti poboljšavanju stanje voda od zajedničkog interesa, na način što će: po potrebi, dogovoriti da na osnovu zajednički usvojene metodologije bazirane na Okvirnoj direktivi o vodama, redovno ispituju kvalitet voda, kao i da na osnovu usaglašenih kriterijuma za kvalitet voda i metodologije za procjenu i određivanje rezultata ispitivanja, redovno zajednički procenjuju stanje i tendencije promjena stanja voda; preduzeti mjere za sprječavanje i otklanjanje posljedica akcidentnih zagađenja i smanjenje uvođenja, odnosno dospjevanja u vodu opasnih materija i nutrijenata iz tačkastih i difuznih izvora zagađenja (ugovorne strane prihvataju listu opasnih materija iz Okvirne direktive o vodama); prilikom izdavanja vodne dozvole i drugih vodnih akata za nove objekte ili rekonstrukciju postojećih objekata na području koje je predmet ovog ugovora, nastojati da primijene najbolju raspoloživu tehnologiju za prečišćavanje voda koje se ispuštaju u vode od zajedničkog interesa i poštuju zajednički usvojene granične vrijednosti parametara kvaliteta tih voda; i uzeti u obzir odgovarajuće propise EU prilikom utvrđivanja graničnih vrijednosti parametara kvaliteta voda. Nadalje je predviđeno da će, u slučaju pojave prekograničnog uticaja difuznih izvora zagađenja na kvalitet voda, ugovorne strane preduzeti mjere radi smanjenja uticaja, odnosno njegove kontrole. Takođe su data i odgovarajuća rješenja koja se odnose na izradu procjene rizika za primarne opasne zagađujuće materije u okviru strategije protiv zagađenja voda; međusobno obavještavanje o vanrednom zagađenju voda koje može da ima za posljedicu prekogranični uticaj ili se taj uticaj sa velikom vjerovatnoćom može očekivati; i preduzimanje mjera za intervencije na ugroženim površinama voda od zajedničkog interesa radi smanjenja posljedica od vanrednih zagađenja.

U dijelu zaštite od štetnog dejstva voda, ugovorne strane će preduzimati potrebne mjere radi zaštite od takvog dejstva voda od zajedničkog interesa, na način što neće izvoditi radove, niti jednostrano utvrđivati mjere, koje na teritoriji druge ugovorne strane mogu uzrokovati štetno dejstvo voda od prekograničnog uticaja.

U pogledu vodograđevinskih objekata i radova predviđeno je da će ugovorne strane, u skladu sa odredbama Ugovora: zajednički održavati u dobrom stanju sve vodne građevine i uređaje, korita vodotoka i kanale koji su predmet tog ugovora; saglasno postupati u rukovanju i pogonu vodnih građevina i uređaja; sporazumno obavljati na području jedne ili druge države promjenu postojećih ili izgradnju novih vodnih građevina i uređaja, kao i preduzimati nove radove i mjere koje bi mogle imati uticaj na režim voda od zajedničkog interesa; i usaglasiti sve planske radnje, koje će se preduzeti na području jedne ugovorne strane, a koje mogu uticati na održivo upravljanje vodama druge ugovorne strane, izdavanjem prethodnog vodoprivrednog akta (vodoprivredni uslovi, vodoprivredna saglasnost, vodoprivredna dozvola i druga odgovarajuća akta) one ugovorne strane na čijem se prostoru očekuje uticaj. Takođe je predviđeno da za izgradnju, korišćenje i održavanje pojedinih značajnijih vodograđevinskih objekata ugovorne strane mogu zaključiti poseban ugovor. Od posebnog značaja je odredba iz Ugovora prema kojoj se predviđa obaveza formiranja posebne potkomisije (u koju ugovorne strane biraju po dva člana) koja će se baviti isključivo pitanjima korišćenja i održavanja međunarodnog infrastrukturnog objekta za transport vode, cjevovoda Plat – Herceg Novi, na dijelu trase koja prolazi državnim teritorijom Republike Hrvatske (u daljem tekstu: cjevovod Plat – Herceg Novi). Ovo stoga što se na taj način otvara mogućnost da se ovo pitanje koje već duži vremenski period opterećuje međusobne odnose ugovornih strana riješi na adekvatan način.

Za sprovođenje navedenih određenja Ugovorom je predviđen monitoring, realizacija projekata uz pomoć međunarodnih organizacija ili inostranog kredita, saradnja sa susjednim državama, staranje o geodetskim osnovnim tačkama i informisanje i konsultovanje javnosti.

Za utvrđivanje odgovornosti za štete od prekograničnih uticaja ugovorne strane će, po potrebi, u skladu sa međunarodnim pravom, posebnim aktom utvrditi relevantna načela i postupke koji će se primjenjivati prilikom utvrđivanja šteta od prekograničnih uticaja, odgovornosti za nastanak šteta i naknadu šteta.

Radi ostvarivanja saradnje u skladu sa odredbama Ugovora, predviđeno je da ugovorne strane osnivaju Stalnu crnogorsko – hrvatsku komisiju za upravljanje vodama od zajedničkog interesa. Komisija se sastoji od šest članova od kojih svaka ugovorna strana imenuje po tri člana Komisije: predsjednika, zamjenika i sekretara, s tim da ugovorne strane mogu imenovati i zamjenike članova Komisije.

Nadležnost, zadaci i djelokrug Komisije utvrđuje se, u skladu sa Ugovorom, Poslovníkom Stalne crnogorsko – hrvatske komisije za upravljanje vodama od zajedničkog interesa, koji će Komisija donijeti na svom prvom zasijedanju.

Pored navedenog, Ugovor sadrži potrebne odredbe o formiranju, u skladu s potrebama, stalnih potkomisija, ad hoc potkomisija i ekspertskih grupa, kao i angažovanju i pojedinih eksperata, za pojedina pitanja i izradu predloga za njihovo rješavanje, odnosno za usaglašavanje i izvršenje zadataka od zajedničkog interesa, zatim o načinu donošenja odluka Komisije i javnosti njenog rada.

Usvojen je princip da troškove ugovorne strane sporazumno utvrđuju. Ukoliko su troškovi izazvani potrebama, interesima ili radnjama jedne od strana, onda ih ta strana u cjelini i snosi. Troškove organizovanja i održavanja zasijedanja Komisije, sastanaka potkomisija, odnosno sastanaka stručnjaka, snosi ona ugovorna strana na čijoj državnoj teritoriji se sastanak održava, s tim da troškove za učešće predstavnika na zasijedanju Komisije i druge sastanke snosi svaka ugovorna strana za sebe.

U cilju pojednostavljenja postupka za uvoz i prenos građevinskog materijala, potrošnog materijala, mašina, pogonskog goriva i ostalih sredstava koja su potrebna za izvođenje radova, a koji su u vezi sa izvršenjem obaveza iz ovog ugovora, utvrđene su određene olakšice, pa čak i oslobodanje od svih uvoznih i izvoznih dažbina.

U prelaznim i završnim odredbama utvrđena je obaveza Potkomisije da u roku od 60 dana od dana njenog formiranja pripremi poslovnik o svom radu i Ugovor o obavezama ugovornih strana u dijelu korišćenja i održavanja cjevovoda Plat – Herceg Novi. U dijelu rješavanja sporova odredbe Ugovora su date u skladu sa međunarodnim pravom odnosno Konvencijom o zaštiti i korišćenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera (Helsinki, 1992. godine).

V – OCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA ODNOSNO UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O MEĐUSOBNIM ODNOSIMA U OBLASTI UPRAVLJANJA VODAMA

Za sprovođenje ovog zakona, odnosno Ugovora između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, za rad Stalne crnogorsko – hrvatske komisije za upravljanje vodama od zajedničkog interesa i Potkomisije za uređenje pitanja korišćenja i održavanja međunarodnog infrastrukturnog objekta za transport vode, cjevovoda Plat – Herceg Novi, iz čl. 9 i 16 Ugovora, biće potrebno obezbijediti dodatna novčana sredstva u Budžetu Crne Gore - za 2008. godinu u iznosu od 12 000,00, a za 2009. godinu u iznosu od 10 000,00 Eura.